

Praktijkgerichte programma's *gl&tl*

Online bijeenkomst 2025

Programma

- 14:00 - 14:05 uur - Introductie
- 14:05 – 14.45 uur - Presentatie OCW
- 14:45 - 15:00 uur - Ruimte voor vragen

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl

Het praktijkgerichte programma in beeld

<https://www.praktijkgerichteprogrammas.nl/video/>

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl

Waarom een praktijkgerichte programma?

Passend in de bredere waardering voor praktijkgericht onderwijs

- Lijn van praktijkgericht onderwijs in alle leerroutes.

Toevoeging aan het onderwijsprogramma in de gl/tl:

- **Praktische kennis, vaardigheden en ervaring** opdoen, binnen en buiten de school
- **Toepassen** van kennis en vaardigheden door **in opdracht van externe opdrachtgevers** praktijkgerichte opdrachten uit te voeren
- **Voorbereiding en oriëntatie** op de volgende stap door:
 - Realistische beroeps- en opleidingsbeelden
 - Kennis maken met verschillende onderdelen van de arbeidsmarkt, opleidingsmogelijkheden en de samenleving
 - Kennis over jezelf en jouw toekomstverwachting

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl

Dertien praktijkgerichte programma's

Licentievrij in de tl (licentiegebonden in de gl)

Dienstverlening & Producten

Economie & Ondernemen

Informatietechnologie

Technologie & Toepassing

Techniek & Innovatief Vakmanschap

Zorg & Welzijn

Licentiegebonden (in de tl & gl)

Bouw, Wonen en Interieur

Groen

Horeca, Bakkerij en Recreatie

Media, Vormgeving en ICT

Mobiliteit & Transport

Produceren, Installeren en Energie

Maritieme Technieken

In het praktijkgerichte programma
Economie en Ondernemen (E&O) staat
ondernemend handelen centraal.

In het praktijkgerichte programma
Produceren, Installeren en Energie (PIE)
staan installaties, constructies en de
procesindustrie centraal.

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl

Hoe is het examenprogramma opgebouwd?

Domein A: Algemene kennis en vaardigheden

Bijv. de leerling ontwikkelt eigen interesses door middel van ervaringen met externe opdrachtgevers.

Domein B: Programma overstijgende vaardigheden

Bijv. de leerling gebruikt doelgericht rekenvaardigheden tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Domein C: Programma-specifieke vaardigheden

PIE

Eindterm 12 – Ontwerpen van een product

Doelzin: De leerling ontwerpt een technisch product.

Het gaat hierbij om:

- genereren van ideeën en schetsen, rekening houdend met het programma van eisen;
- beoordelen of ideeën en schetsen passen bij het programma van eisen;
- onderbouwen van de keuze voor één idee en schets;
- omzetten van het gekozen idee naar een concept;
- visualiseren van het concept in een CAD-tekening.

Te denken valt aan:

- ontwikkelen van een pers om plastic afval efficiënter op te slaan;
- ontwerpen van een bankschroef;
- ontwikkelen van een lopende band met een pneumatische afzetter.

Z&W

Eindterm 13 – Adviseren over leefstijl

Doelzin: De leerling adviseert over het verbeteren van een leefstijl.

Het gaat hierbij om:

- genereren van ideeën op basis van gebruikersonderzoek;
- omzetten van ideeën naar aanpassingen voor de leefstijl;
- beoordelen van aanpassingen op basis van organisatorische en financiële haalbaarheid;
- opstellen van een leefstijladvies;
- presenteren van het leefstijladvies.

Te denken valt aan:

- kiezen voor groenten of seizoens- en lokale producten bij een voedingsadvies;
- motiveren van klanten om meer te bewegen in de buitenruimte of bij een sportschool;
- adviseren van klanten bij het maken van gezonde keuzes, rekening houdend met de invloed van trends en de media.

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl

De positie van het pgp in de theoretische leerweg

- Pgp opgenomen in het vrije deel van het examenprogramma
- Hierdoor niet gebonden aan een tl-profiel
- Telt mee voor het doorstroomrecht naar het havo
- Afronding met een SE (zak/slaag regeling)
- Omvang 320 uur
 - Compensatie in klas 3: één AVO-vak minder

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

De positie van het pgp in de theoretische leerweg

	<i>Examenprogramma tl zonder pgp</i>	<i>Examenprogramma tl met pgp</i>
	-----	-----
	Nederlands	Nederlands
	Engels	Engels
<i>Gemeenschappelijk deel</i>	Maatschappijleer	Maatschappijleer
	CKV	CKV
	LO	LO
	Profielwerkstuk	Profielwerkstuk
-----	-----	-----
<i>Profieldeel</i>	<i>Profiel gebonden vak (I)</i>	<i>Profiel gebonden vak (I)</i>
	<i>Profiel gebonden vak (II)</i>	<i>Profiel gebonden vak (II)</i>
-----	-----	-----
<i>Vrije deel</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (I)</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (I)</i>
	<i>Vrij AVO keuzevak (II)</i>	<i>Praktijkgericht programma</i>
-----	-----	-----
<i>Doorstroomrecht havo</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (III)</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (II)</i>

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

De pgp's in de gemengde leerweg

- De gl heeft 10 profielen, niet licentievrij
- T&T en IT mogelijk binnen de context van elk profiel
- TIV alleen mogelijk binnen de context van de technische profielen
- PGP valt binnen het profieldeel
- Geen CSPE (zak/slaag regeling)
- Praktijkgericht programma GL = PGP + 2 keuzevakken

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

De positie van het pgp in de gemengde leerweg

	<i>Examenprogramma gl zonder pgp</i>	<i>Examenprogramma gl met pgp</i>
	-----	-----
	Nederlands	Nederlands
	Engels	Engels
<i>Gemeenschappelijk deel</i>	Maatschappijleer	Maatschappijleer
	CKV	CKV
	LO	LO
	Profielwerkstuk	Profielwerkstuk
	-----	-----
<i>Profieldeel</i>	<i>Profiel gebonden vak (I)</i>	<i>Profiel gebonden vak (I)</i>
	<i>Profiel gebonden vak (II)</i>	<i>Profiel gebonden vak (II)</i>
	<i>Beroepsgerichte vak: twee profielmodulen</i>	<i>Praktijkgerichte programma</i>
	-----	-----
<i>Vrije deel</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (I)</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (I)</i>
	<i>Beroepsgerichte programma: twee keuzevakken</i>	<i>Twee keuzevakken beroepsgericht</i>
	-----	-----
<i>Doorstroomrecht havo</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (II)</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (II)</i>

Bevoegdheden

- Licentiegebonden: bevoegde docent voor gelijknamige beroepsgerichte profielvak in de BB/KB
- Licentievrij: richtlijn hetzelfde
- Minimale voorwaarden licentievrij
 - Bevoegd voor de *bovenbouw* van het VMBO
 - Relevante scholing (bijvoorbeeld bijscholing vmbo)
 - Tot aan 2028 aan het bevoegd gezag, mits verantwoording

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

Subsidie

- Opstartkosten en tegemoetkomingskosten (let op: verschil tussen gl en tl)
- Eerste twee rondes geweest
- Wijzigingsregeling: extra scholen + extra ronde
- Voorrang: alleen nog licentiegebonden (BWI, Groen, HBR, PIE, M&T, MVI, MaT)

www.dus-i.nl/subsidies/praktijkgericht-vak-gemengde-en-theoretische-leerweg

U kunt in de derde ronde subsidie aanvragen van **15 januari tot en met 17 februari 2026**. Deze ronde is bedoeld voor de schooljaren **2026/2027 en 2027/2028**.

	Voormalig pilotschool/lic.geb	Overige school
Schooljaar/subsidiejaar 2026-2027	Aanbieden	Ontwikkelen of aanbieden
Schooljaar/subsidiejaar 2027-2028	Aanbieden	Aanbieden

De toekomst van de pgp's

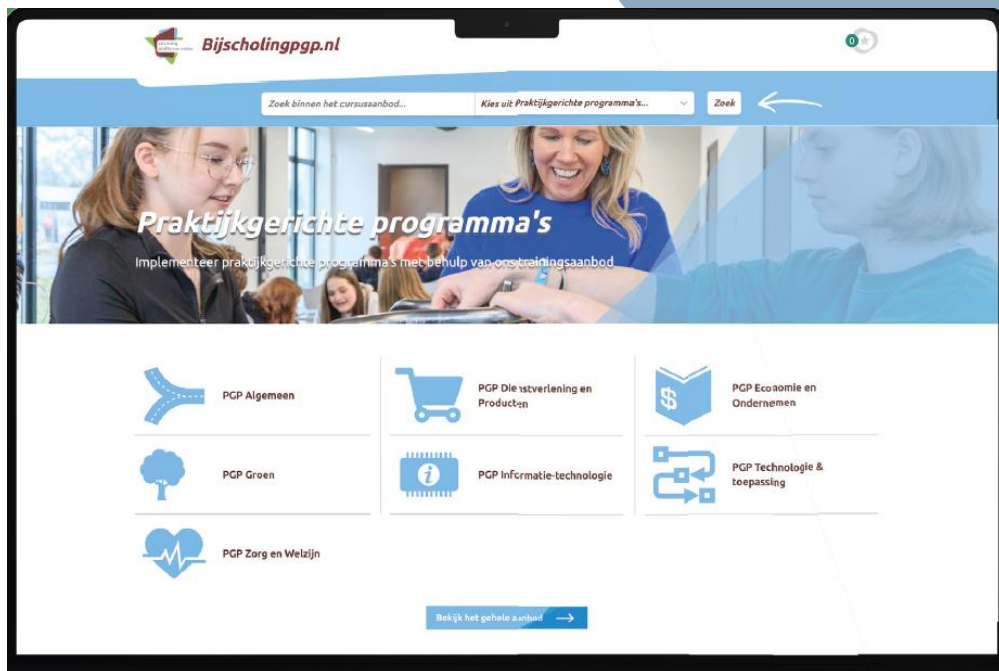
- Waardering voor praktijkgericht onderwijs
- Praktijkgerichte programma's in de havo en een verkenning in het vwo
- Doorontwikkeling van de praktijkgerichte programma's
 - Aanbod
 - Positie in het examenprogramma (verplicht of vrijwillig)
 - Bevoegdheden
- Tot en met schooljaar 2027 – 2028 de huidige situatie

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl

Het praktijkgerichte programma invoeren?

Bijscholingpgp.nl helpt je verder!

De invoering van het
praktijkgerichte programma
vraagt nieuwe kennis en
vaardigheden van uw team.

Wat biedt Bijscholingpgp.nl?

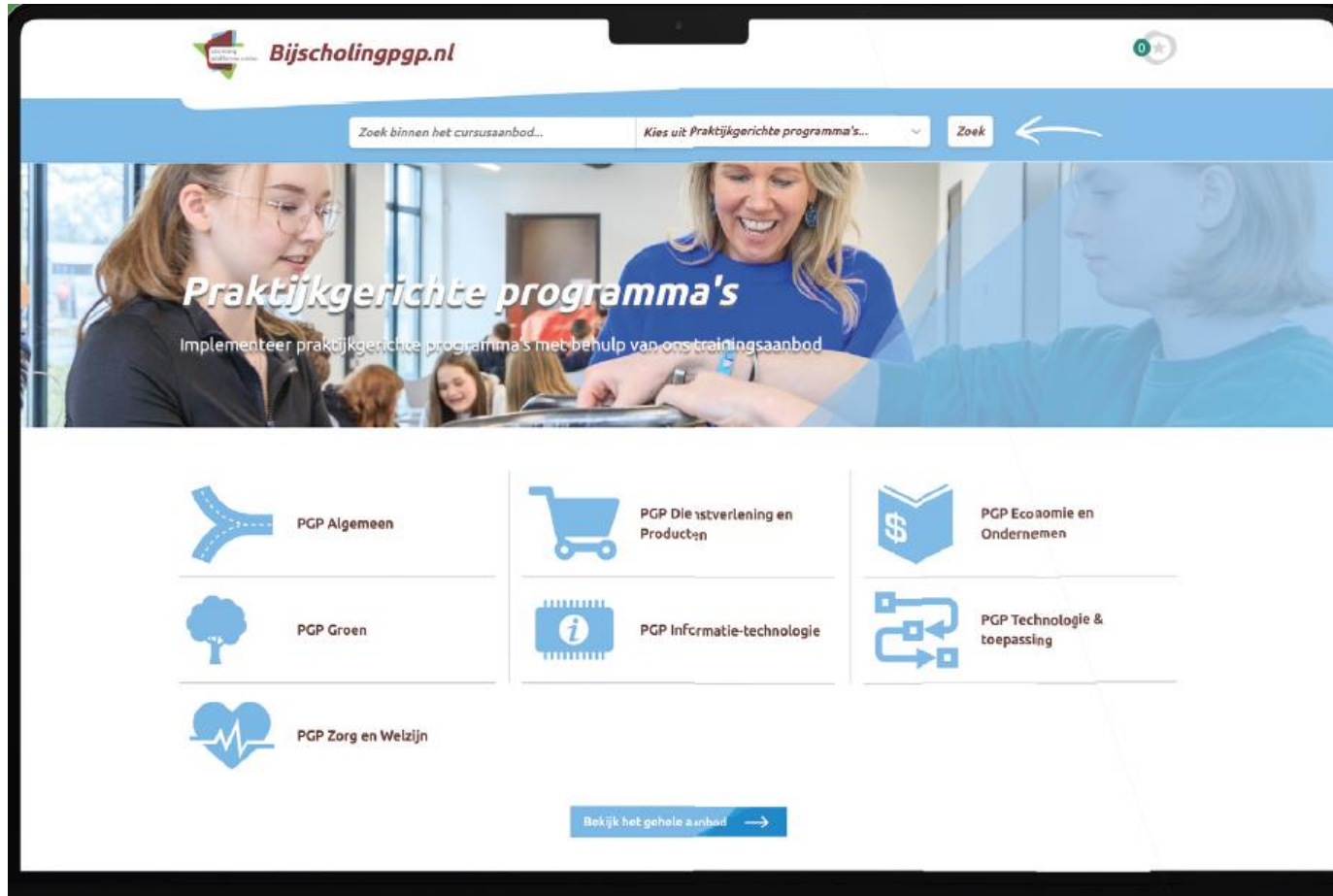
Scholingen rond relevante thema's, waar onder:

- Het ontwikkelen van een bedrijsvennetwerk
- De rol van de docent als coach/begeleider in het pgp
- Een passend PTA bij het praktijkgerichte programma
- Het maken van een goede praktijkgerichte opdracht
- Het beoordelen van een praktijkgerichte opdracht
- Het vormgeven van LOB met het praktijkgerichte programma
-
- Hoe geef ik vorm aan (T&T, D&P, Z&W, IT, E&O)

Deskundige trainers

Bijscholingpgp.nl

Scholingsaanbod

Pgp algemeen én - specifiek

Fysiek en online

Oók in company

Er zijn momenteel geen data gepland. Stuur mij een mail zodra er een nieuwe datum bekend is.

Houd mij op de hoogte.

Bijscholingpgp.nl

www.bijscholingpgp.nl

Algemene vragen

helpdesk@bijscholingpgp.nl

j.kerkhoffs@platformsvmbo.nl

Scholingsvragen (ook in company)

w.bredewold@platformsvmbo.nl (kwartiermaker pgp algemeen)

Bijscholingpgp.nl

Waar vind je de informatie?

- **Algemene informatie:** www.praktijkgerichteprogrammas.nl

- **Informatie subsidie:**

www.dus-i.nl/subsidies/praktijkgericht-vak-gemengde-en-theoretische-leerweg

- **Examenprogramma:**

www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/praktijkgericht/pilot-praktijkgerichte-programma/

Staat je vraag niet op deze drie sites?

praktijkgerichteprogrammas@minocw.nl

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl

Bedankt voor uw komst!